

Tudós fórum

PÁLINKÁS JÓZSEF ÜNNEPI KÖSZÖNTŐ BESZÉDE AZ MTA 180. KÖZGYŰLÉSÉHEZ

Tisztelt Köztársasági Elnök Úr!

Tisztelt Közgyűlés! Hölgyeim és Uraim!

Az Akadémián másképp számoljuk az időt. Nem percek fordulataiban, nem órák változó ritmusával, nem napok újat hozó témáival, nem hónapok elemzésével, nem évek, évtizedek súlyával.

Az Akadémia idejét tudós zsenikben, a tudomány megvilágosító felfedezéseiben, a sürgető feladatokban mérjük.

Elhatározásokban, amelyek nem csak a *most*-ra, hanem a *mindenkor*-ra vonatkoznak. Célokban, amelyek a tudás eredményeit nem használják, hanem hasznossá teszik. Eredményekben, amelyek nem a szerencsés csillagzatot, hanem az elkötelezett, felelős munkát dicsérik.

Nem megállított idő ez, nem valami zárt, levegőtlen, múlhatatlan állandóság, ahogy azt az aktualitásokhoz szokott kor szereti hinni, mondani. Hanem az elmúlást felváltó, a jövőt diktáló, megtartó idő. Olyan erő, amelynek jelentése van.

Ez az időszámítás óriásokban mér: Széchenyiben, Erkelben, Bolyaiban. Ez az időszámítás világrengető és világegyengető kérdésekben és válaszokban nyer ütemet.

Ez az időszámítás a tudós alázatból és az időtlen értékek iránti elkötelezettségből meríti hitelét. Ma ebben a sajátos számolásban 180-hoz érünk. A tavaszi, élénk fényben tekintünk az elmúlt időszakra, számot vetünk az életre ébredés évszakában, hogy tisztán és élettelinek láthassuk a jövőnket.

Itt a történéseknek is más léptékük van. Történelmi nagyságú, nemzeti érvényű évfordulók, világméretű összejövetelek, milliókat érintő sorskérdések, századoktól örökölt, századokra kiható döntések helye, közössége az Akadémia. És ez nem dicséret.

Ez feszességre, fegyelemre ösztönző kritika, vállalás. Ígéret. Hiszen így is kell maradjon: valódi nagy feladatok, teremtő erejű, örök-értékű vállalkozások színtereként. Az Akadémia olyan hosszú időre és olyan sokak által kapott és kap felhatalmazást, amelyre csak ezzel az ígérettel, és csak ennek teljesítésével válaszolhatunk.

Amivel szembe kell néznünk, az saját célkitűzéseink mellett a nagy elődök szándéka. Amivel el kell számolnunk a saját eredményeink mellett, az a jövő kiválóságainak bizakodása.

Itt nem lehet mellébeszélni. Mert a nyelv, amit használunk, más időben kap mértéket,

nincs elvesztegethető szó, mindnek súlya és felelőssége lesz.

Tőlünk függ az Akadémia idejének sodra: az elképzelések, az elhatározások adják irányát. Bennünk remélt a múlt, és ránk vár a jövőnk. Az, ahogyan ma szembenézünk, tudós nagyjaink álmait igazolhatja. És az, amiről ma szólunk, ifjú kutatók életébe, terveibe íródik bele. Mindez pedig nem lehet belső nyelv, nem lehet valamiféle érthetetlen, tudós okoskodás: nemzeti közösségünk egészének tartozunk érthetőségével, nyíltságával, őszinteségével. A tudomány „jó hírével”, ami a jövőnek ír történelmet.

A Közgyűlés ennek a felelős nyelvnek a próbája. Lehetőség arra, hogy a szándékokról, célkitűzésekről és programokról kiderüljön: mondanivalóvá, követnivalóvá, eredményekké váltak-e. Lehetőség arra, hogy megfogalmazódjék a siker, az a siker, amit nem a jó szelek, hanem az értő gondolat, s az önzetlen munka vitt révbe. Lehetőség arra, hogy üze-

netté váljék a feladat, hogy ügygé, felelős vállalássá formálódjanak közös dolgaink.

Nem szeretem a közhelyeket, nem szeretem, ha szokványos fordulatokkal ütjük el azt, amit másként megfogalmazni nehéz volna. Így nem akarom az elmúlt évhez „aktualizálni” ezeket a megnyitó gondolatokat. Bolyai Üdvtana, Széchenyi Naplója mutat utat, amikor ezt elkerülöm: legyen most a mi feladatunk is az, hogy magunkkal, de nem csupán magunkban elszámolunk azzal, ami történt, s amit megtettünk.

Nincs tisztább és őszintébb öröm, mint az, hogy van mit elismernünk, és van mit ünnepelnünk. Nincs erősebb eredmény, mint az, hogy életet nyertek a tervek, sikereket formált a fáradhatatlan munka.

Hírünk van. Magunkról, mindenkinek.

A 180. szám most Rólunk szól, most általunk, nekünk beszél. Azt kívánom, hogy ennek kitüntető, tettekre felhatalmazó ereje határozza meg Közgyűlésünket!

